

Experiència d'Aprenentatge Servei: APRENEM A RECICLAR AMB LA FUNDACIÓ PERE MATA

Lucrècia Bernaltes
Neus Gonzàlez
M. Luz Lòpez
Carme Maigí

RESUM

L'article descriu una experiència de servei comunitari portada a terme el curs 2013-2014, a l'INS Ramon Berenguer IV d'Amposta. Es tracta d'un projecte adreçat al segon cicle d'ESO que té com a finalitat garantir que tot l'alumnat, al llarg de la seua trajectòria escolar i dins de la programació curricular d'una o diverses matèries, experimente i pugui protagonitzar accions de caràcter cívic i de compromís a la comunitat. Per a poder desenvolupar aquest projecte s'utilitza una metodologia pedagògica, l'Aprenentatge-Servei (APS), que implica els centres educatius i el seu alumnat en les necessitats socials del seu entorn més immediat, a partir de la detecció d'unes mancances.

Paraules clau:

Aprenentatge, col·laboració, pràctica, societat

ABSTRACT

The paper describes an experience of community service carried out during 2013-2014, Ramon Berenguer IV Secondary School, of Amposta. It is a project aimed at second cycle (3d-4th) of secondary education and that has the purpose to ensure that all students throughout their school career, as part of its curricular program, of one or more subjects, can experience actions of civic and community engagement. In order to develop this project a pedagogical methodology is used -Learning Service (APS), which involves schools and their students in the social needs of their immediate surroundings, based on a previous detection of a lack.

Key words:

Learning, cooperation, practice, society

El desconeixement de les diverses patologies mentals, la necessitat de desestigmatitzar-les i d'apropar la societat als malalts han estat l'embrió del projecte "**Aprenem a reciclar amb la Fundació Pere Mata**", el qual implica els usuaris i usuàries de la Llar-Residència Fundació Pere Mata i del Centre de Dia de la Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre i setze alumnes de l'INS Ramon Berenguer IV d'Amposta. L'alumnat basa el servei en l'explicació i el disseny d'un blog que recull la recerca i el posterior muntatge d'objectes reciclats.

1. TEMPORITZACIÓ

En tractar-se d'un projecte d'impuls del Servei Comunitari s'ha emmarcat dins la matèria Educació per la Ciutadania i del seu horari lectiu (una hora setmanal).

1r trimestre

Preparació del servei i recerca d'informació.

2n trimestre

Inici del servei, implementació i valoració per part de l'alumnat d'ESO i els usuaris i usuàries de la Fundació.

El servei comença el dilluns 13 de gener i finalitza el dilluns 10 de febrer.

L'horari en què es realitza és, al Centre de Dia, de 14:30 a 16h i a la Llar- Residència, de 16 a 17:30h.

3r trimestre

Anàlisi de la valoració i organització d'una festa de cloenda.

L'alumnat valora el servei efectuat durant el trimestre anterior i col·labora en l'organització d'una festa de cloenda durant la qual s'explica a la ciutadania el treball realitzat.

2. OBJECTIUS

Els objectius establerts pel grup impulsor del projecte són:

2.1. Pel que respecta a l'aprenentatge:

- Donar a conèixer a l'alumnat d'ESO les diverses malalties mentals i els seus tractaments.
- Assolir una major seguretat en la competència tecnològica i digital.
- Promoure l'autonomia i la iniciativa personal.
- Desenvolupar habilitats relacionades amb la competència social.

2.2. I pel que fa al servei:

- Millorar en l'empatia, en habilitats socials i en l'autoestima.
- Educar en valors.
- Donar a conèixer les dues fundacions.
- Donar una resposta educativa a una necessitat de l'entorn: desestigmatitzar les malalties mentals.

3. DESCRIPCIÓ DE LES ACTUACIONS DUTES A TERME

1r trimestre

L'alumnat estudia les diferents malalties mentals amb el suport de material en format pdf de l'Hospital Clínic de Barcelona i del web de la Marató de TV3 2008-2009 (vídeos sobre l'esquizofrènia, l'angoixa, el trastorn bipolar...).

Les psicòlogues de la Llar-Residència Fundació Pere Mata i del Centre de Dia de la Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre imparteixen una xerrada a tot l'alumnat de 3r d'ESO sobre les diverses patologies.

Preparació de les activitats que es realitzaran durant el servei.

Visita de l'alumnat que realitzarà el servei a les dependències del Pere Mata.

2n trimestre

S'inicia el servei comunitari a l'aula d'informàtica cedida per La Caixa i a les instal·lacions del Pere Mata, on alumnat i usuaris/usuàries es relacionen per a adquirir experiències mútues.

1a sessió: Creació d'un correu e-mail, enviar-ne i creació d'una xarxa.

2a sessió: Adjuntar al correu arxius, fotografies i altres documents.

3a sessió: Explicació i creació d'un blog, com fer entrades, disseny del blog...

4a sessió: Inici de la recerca sobre el reciclatge.

5a sessió: Confecció d'una bossa per a portar entrepans, ampolles... per a reduir residus.

L'alumnat, ja des de l'aula, comença la valoració del servei.

3r trimestre

L'alumnat valora el servei (punts febles, propostes de millora), i efectua una

autoavaluació que és comentada a classe; els professionals del Pere Mata, a més, avaluen el servei de cada alumne/a a partir de diversos ítems (puntualitat, assistència...).

L'alumnat col·labora en l'organització d'una festa de cloenda durant la qual s'explica a la ciutadania el treball realitzat.

4. RECURSOS HUMANS I MATERIALS UTILITZATS

Setze alumnes de 3r d'ESO (14-15 anys), els quals efectuen el servei dividits en dos grups de vuit, i usuaris / usuàries amb una franja d'edat compresa entre els 18-70 anys.

El servei es realitza en les dependències del Centre de Dia, la Llar-Residència i per a les sessions informàtiques, en l'aula amb equipaments cedida per la Caixa.

Es necessita el material per a l'elaboració de les bosses i per a cosir-les (qualsevol tela , hule, fil i agulla).

Cal remarcar, també, la signatura d'un document de confidencialitat per part dels representants legals (mares, pares, tutores, tutors) de tot l'alumnat que ha format part del projecte.

5. VALORACIÓ DELS RESULTATS I CONCLUSIONS

Per a valorar els resultats s'han elaborat uns ítems d'avaluació de l'alumnat, contestats per treballadors/es del Pere Mata i per professorat de l'institut.. Aquestes rúbriques fan referència a l'actitud, al treball-col·laboració, a la cura de les instal·lacions i del material i, fins i tot, sobre la puntualitat –o no- de l'alumnat. Cal dir que, des de la Fundació Pere Mata, l'alumnat ha estat qualificat d'excel·lent en totes elles.

Entre d'altres, les valoracions de l'alumnat han estat molt positives:

"L'alumnat de 3r hem fet el projecte APS durant el segon trimestre. Jo he participat en el projecte "APS, aprenem a reciclar amb la Fundació Pere Mata". Dels setze companys i companyes, un grup va anar al centre de dia i l'altre a la residència del Pere Mata.

Ha estat una experiència molt agradable, ja que la majoria teníem una imatge diferent dels usuaris i del lloc. M'ha agradat ajudar-los a entendre i a utilitzar millor les xarxes. També vam fer un projecte manual: vam elaborar una bossa per a l'entrepà. A ells els va agradar la idea i es van divertir molt.

L'últim dia vam fer un berenar tots junts i vam parlar de l'experiència i si els l'havia agradat. Finalment, vam acomiadar-nos tots i ens vam fer una foto.

Els usuaris han estat unes persones molt amables i respectables. Ens han ensenyat a entendre'ls millor. L'any vinent es podria tornar a fer, ja que passes molt bona estona amb ells."

Susana G.

" Jo crec que és una bona experiència, ja que la gent no té una imatge correcta del Pere Mata i dels seus usuaris; fer el servei ens ha demostrat que no estan "bojos" i que són persones normals i que per això no cal discriminar-les.

Crec, també, que es podria millorar l'horari perquè dinar en trenta minuts és molt difícil.

El curs vinent s'hauria de repetir amb l'alumnat de 3r, ja que no costa res ajudar la gent."

Mael G.

"L'experiència ha estat bona. Hem fet amistats que ens pensàvem que no faríem. Els usuaris que ens feien més respecte han resultat ser els millors.

M'ha agradat ensenyar-los com navegar per internet i com fer el blog. Han sigut molt amables. També vam treballar una activitat manual: unes bosses per a posar entrepanes... i fins i tot un va fer-ne per a ficar tabac. La majoria no sabien cosir, però alguns ens van sorprendre.

L'any que ve repetiria l'experiència perquè ha estat molt bé."

Joel F.

"L'experiència va ser molt agradable, ja que vam conèixer gent i els vam ensenyar a crear un correu i un blog.

El taller de la bossa va estar bé i els va agradar.

Podríem fer el servei durant més temps, ja que l'activitat s'ha quedat curta. També se'n poden realitzar altres... navegar per internet ajudaria els usuaris a descobrir coses noves.

Jo, personalment, he estat molt a gust amb els companys i companyes i amb els usuaris. De l'1 al 10 li ficaria un 8.

L'activitat m'ha servit per a aprendre a expressar-me en persones d'edats diferents. Moltes vegades cal tenir molta paciència, ja que uns estan medicats i no acaben de captar les coses; però tampoc no és cap treball pesat. Són persones molt aplicades i atentes. Jo crec que per a ells estaria bé fer més activitats manuals, perquè durant el taller van demostrar que xalaven molt."

Anabella B.

De diverses entrevistes enregistrades, hem seleccionat la d'una usuària que va valorar, així, el servei:

"Què vos ha semblat l'aprenentatge-servei? T'ha semblat interessant?"

Sí, molt. Perquè m'ha agradat molt lo de la pàgina web, perquè no ho sabia jo que existiguessa un altre mètode de google, per a entrar a buscar coses.

Com t'has sentit durant la realització del projecte?

Bé... i elles eren molt "ateses", perquè t'explicaven tot lo que hi havia i a la mínima t'estaven damunt dient-t'ho tot ..."

Com a grup impulsor del Servei Comunitari al nostre centre cal esmentar la gran satisfacció que ha aportat aquesta experiència per ambdues parts; d'una banda, perquè ha complert amb tots els objectius programats i, d'altra, perquè ha estat un exemple d'enriquiment i creixement personal.

DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA ADJUNTA

1. La revista de l'institut *A punt* del 1r trimestre (pàgina IV del suplement APS). Link:

<http://issuu.com/jdomene9/docs/apunt25>

2. Enregistrament d'alumnat que ha participat en el servei.

Vídeo 1: Presentació. **Vídeo 2 i 3:** Opinions de l'alumnat. **Vídeo 4:** Valoració de l'experiència. (*Transcripció del contingut*):

"Podeu definir l'experiència a una sola paraula?" Solidaritat. Amable.

*Agradable. Fantàstic. Única. Entretinguda. Divertida. Satisfactòria. Perfecta.
Diferent. Felicitat. Inhabitual."*

